

ПІСНЯ НАД ПІСНЯМИ*

Переклад із грецької мови з поясненнями
зладив

о. Михайло Кравчук

Пісня над піснями — по єврейськи: Шір гашірім, пісня пісень — це найкращий поетичний твір в старозавітній літературі. Незнаний співець, може сучасник котрогось із великих пророків, Ісаї або Єремії (8—6 ст. до Хр.), ледве доторкнувшись деяких жидівських звичаїв і весільних обрядів, у коротких розговорах виспівав тугу й чисту любов пари молодят, Сулатіти та Й Соломона, увінчану подружим звязком.

*

Як жидівський юнак хотів одружитись, то найперше його батько переговорювався в тій справі з батьком дівчини. Коли ж батьки погоджувались віддати свою дочку, то умовлялися про ціну, що за неї молодий немов мав купити собі дружину. (Див. Ос. 3, 2: „І я купив собі дружину за пятнадцять срібняків та й за одну міру ячменю й за мірку вина“. Пор. також 5. кн. Мойс. 22, 28—29) та про віно, що його дочка мала від свого батька дістати. (Див. Іс. Нав. 15, 16—19: „І сказав Халев: Хто здобуде Кірятсефер та й опанує його, то дам йому мою дочку Ахсу за жінку. Й опанував його Готоніл, молодший син Кеназа, Халевого брата; та й дав йому свою дочку Ахсу за жінку. Як же вона відходила, то радилася зо своїм батьком і просила в нього кавалка поля. І злізла з осла, а Халев спитав у неї: Чого тобі треба? Вона ж відказала: Дай мені весільний дарунок; віддав бо єси мене в полуденню землю, дай же мені й водяні протоки. І дав їй Халев криниці на верховині й криниці низові“). Після того питали в дочки про її згоду. Як же вона не відмовлялася, так аж тоді молодята заручувались. Від заручин вони вже законно належали до себе як майбутні подруги та й люди звали їх чоловіком і жінкою, хоч не жили вони ще разом і не сходились звичайно з собою. А якби наречений після заручин не схотів із своєю нареченою одружитись, то мав їй дати листа розводового.

За якийсь час, навіть за рік, відбувалось весілля. Молода, у вінку на голові, із серпанком на лиці, дожидала приходу молодого в батьківськім домі в прияві своїх дружок. Він же ввечері прибував до дому своєї обручниці з дружбами й весільними

* Недавно з'явилися два українські переспіви „Пісні над піснями“, Б. Кравціва й О. Подільського. Хоч перший переспів є вельми мистецький, а й другий має деякі вартості, то проте обидва вони місцями далеко відбігають від оригіналу. Тому показалася потреба дослівного перекладу того гарного твору, що його ось тут містимо враз зо вступом і поясненнями перекладчика за дозволом Греко-кат. Митрополичого Ординарія з 2. XI. 1935, ч. 10116/К. Є це третій з чергі переклад (не переспів!) „Пісні над піснями“ на українську мову. Перший був зроблений ще в XVI. ст., а видрукований аж М. Костомаровом в „Основі“ 1861 р., другий П. Кулішем, видрукований у Берліні 1908 р.

Редакція.

гістьми, що при світлі лучив із співами та й танцями відпроваджували молодят до дому молодого або його батьків. Там сімднів відбувалась весільна гостина, що на неї крім дружок і дружбів запрошували рідню і знайомих. Від тоді подруги починали спільне подружє життя.

*

В Пісні над піснями нема й згадки про батька милого чи милої, а про матері молодят є тільки натяк. У ній виноградарка й пастушка, Суламіта, тужить за милим, що є царем і пастухом і виноградарем заразом. Милий, Соломон, очарований красою невинної дівчини, лілеї поміж тернами, йде назустріч її сердечному коханню (1, 1—2, 7).

А ранньою весною прибуває він до своєї милої Суламіти та й, хоч це було дозволене аж тоді, як молода дружина увійшла в дім свого чоловіка, просить її відкрити йому своє лице й іде з нею до виноградника, де обое пробувають до вечора. Після ж розлуки, вночі, розкохана Суламіта встає та й іде в город шукати свого милого. Там зустрічає його та й веде його в хату своєї неньки (2, 8—3, 5).

Це неначе час заручин. Після нього дружби й весільні гості супровожають молоду із її дому до молодого. Сам молодий, цар Соломон, зустрічає її в дорозі й, хоч це належало до дружбів і дружок, у пісні вихваляє її пишну вроду й вводить її, та не до своєї палати, а до свого саду, де відбувається весільна гостина (3, 6—5, 1).

Та, хоча вже й по весіллі, подруги не живуть ще разом. Суламіта пробуває у себе на селі, куди ніччю приходить до неї Соломон. А що вона не зараз йому відчинила двері, він відходить. Зажурена Суламіта йде знову в город шукати його. Нічні сторожі ранять її і здирають із неї намітку. Зневажена Суламіта просить стрічних дочок єрусалимських помогти їй шукати милого. Здогадуючись, що її милий пішов до себе в сад, іде туди й находити його. Милий вітає Суламіту й визнає перед нею, що вона єдина в нього мила (5, 2—6, 9).

Після розлуки з милим подругом Суламіта знову сама пробуває у своїм саду. Там відвідує її Соломон в товаристві своїх боярів-дружинників, що виспівують її чудову вроду. Зазнавши подружого життя, Суламіта прохає милого покинути місто й пробувати разом із нею серед піль на селі. Коли ж Соломон, як її муж, не може вволити їй волю, то вона визнає, що воліла б мати його за рідного брата (6, 10—8, 4).

Вкінці сповнюється її бажання. Спершись на свого мужа, Суламіта йде до його дому. Там буде Суламіта жити з коханим подругом, як із печаттю на своїм серці, в любові, сильній як смерть, серед людського гамору, хоча вона рада б жити тільки з ним, далеко від людей, на запашних горах (8, 5—14).

*

Вже старозавітні жидівські книжники, що приняли Пісню над піснями до канону Святих Книг, додавали в образі вірної любови молодої пари ал'єгоричне зображення любови Бога до Ізраїля, немов одруження майбутнього Месії із вираною дочкою з-поміж свого народу, наче подружий звязок між Богом і вибраним Ним народом. Так бо, спираючись на писаннях пророків, вони зображували собі відношення Бога до своєго народу. (Див. Пс. 44, 11—12:

„Слухай дочко, й споглянь
і нахили ухо своє
й забусть про свій народ
і дім свого батька!
І забажає цар краси твоєї.
Він бо Господь твій,
і ти поклонишся йому“.

Єз. 16, 8: „І я проходив попри тебе та й побачив тебе, і було видно, що прийшла твоя пора, пора любови. І я накинув на тебе полу моєї одежі й прикрив наготу твою та й заприсяг тобі й ізв'язався з тобою заповітом, говорить Господь Бог, і стала ти моєю“).

А вже Мойсей звіщав жидам, що вони, ломлячи заповіт, даний їм Богом на Синайській горі, будуть перелюб чинити (див. 5. кн. Мойс. 31, 16: „І сказав Господь до Мойсея: Ось ти спочинеш з батьками твоїми, а ті люди стануть блудувати слідом за чужими богами землі, що увійдуть до неї. І покинуть мене та й зломлять мій заповіт, що я їм завіщав“). Та й пророки дорікали своєму народові за блуд і за перелюб, що його допускається він, як лише відвертається від Бога. (Див. Ос. 6, 10: „В ізраїлевому домі, там бачив я страшній речі: блуд Єфрема та й опоганення Ізраїля й Юди“. Єр. 13, 27: „І перелюбки твої й гидкі твої бажання й відчуження через твій розпуст по пригорбках і в полі бачив я, та й гидоту твою. Горе тобі, Єрусалиме, що не очистився єси, йдучи за мною. Доки ж так буде?“). Бог бо є немов подругом вираного народу, а народ його дружиною. (Див. Іс. 54, 5—6: „Бо Господь, твій сотворитель, стане мужем твоїм, Господь небесних сил — ім'я йому: він відкупитель твій, Святий Ізраїля, Бог по всій землі — буде він зватись. Бо як дружину покинену й опечалену духом покликав тебе Господь; чи дружину від молодоців можна зненавидіти, говорить Бог твій?“). А глядачи своїм пророчим зором в далеку будуччину, Ісаїя бачив у майбутньому народі, в Церкві, основаній Месією, дружину Божу. (Див. Іс. 54, 1; 62, 4: „Радій, неплідня, ти, що не родила; покликуй голосно, ти, що не зазнала породільних терпінь; бо багато буде дітей опущеної, більш ніж у тієї, що має мужа, — так говорити Господь. І вже не будеш зватись „Покинена“, ти краю твоєого вже не зватимуть „Пустинею“; а будеш зватися „Воля Моя“, земля ж твоя — „Вселенна“). Бог бо вподобав собі тебе й земля твоя буде заселена“).

Що думка старозавітних була правдива, потверджують ви-

скази Ісуса Христа й апостолів. Вже Іван Хреститель зве себе другом жениха — Христа, що мав привести Ісусові дружину — вибраний народ. (Див. Ів. 3, 26, 27, 29: „І прийшли учні до Івана та й сказали йому: Учителю, той, що був з тобою за Йорданом і ти свідчив про Нього, ось він хрестить і всі йдуть до нього. Іван відповів і сказав: Хто має наречену, є жених; а друг жениха, що стоїть і слухає його, велими радіє з голосу жениха. Отже ця моя радість сповнилася“). Христос же час своєї прилюдної діяльності зве часом весільним, а своїх апостолів весільними гістьми. (Див. Мт. 9, 15: „Чи ж можуть весільні гості сумувати, як довго жених із ними?“). Царство небесне прирівнює до царя, що справляє весілля своїму синові (див. Мт. 22, 1—14).

У святого Павла звязок між Христом і Церквою є образом звязку між чоловіком і жінкою. (Див. Єф. 5, 32: „Тайна ця велика є, я ж це говорю про Христа і про Церкву. Отже хай і кожен із вас любить дружину, як самого себе“). Та й євангелист Іван щастя вірних у царстві небеснім називає весіллям Агнця й дружини, прикрашеної своєму чоловікові. (Див. Об. 19, 7; 21, 2: „Радіймо та й веселімося й віддаймо славу йому, бо надійшло весілля Агнця та й дружина його приготовила себе. Святий Єрусалим новий із неба від Бога сходив, величний, як дружина, що прибралася для свого мужа“).

Тому, слідом за старозавітними й святі Отці бачили в Пісні над піснями не тільки образ природньої, хоча і чистої, любові між молодятами, опісля й подругами, а й образ любові Бога до вибраного народу в Старім Завіті і Божого Сина, Христо-Месії, до основаної ним і відкупленої його дорогоцінною Кровю Церкви. Вони навчали, що в Пісні над піснями виспівана любов молодят у переносному значенні, любов Христа до Церкви. (Пор. Єф. 5, 25—26: „Чоловікам слід так своїх жінок любити, як Христос полюбив Церкву й віддав себе за неї, щоб освятити її через слово, очистивши її купіллю у воді“). Іх навчання потвердив і 5. Вселенський Собор в Царгороді 553. р., як осудив твердження Теодора з Мопсвесті, що Пісня над піснями це тільки любовна пісня, уложеня царем Соломоном, мабуть із приводу свого вінчання з дочкою Фараона. (Див. З. кн. Цар. 11, 1).

*

Такий погляд на Пісню над піснями панував аж до 18. століття. Вилім у тому погляді зробили протестантські вчені. Одні з них кажуть, що в Пісні над піснями виспівав цар Соломон свою любов до пастушки, що й стала опісля його найбільш улюбленою дружиною; другі твердять, що в ній незнаний автор зобразив вірну любов пастушки до милого пастуха; і вона воліла рівного собі коханця, як царя Соломона, що був вподобав собі гарну пастушку; інші добачують у Пісні над піснями низку любовних, чи ще краще, весільних пісень, майже нічим не повязаних із собою. Та розбіжні погляди протестантських учених, що

досліджують Пісню над піснями як звичайний літературний твір, не усувають труднощів, ані не вяснюють, як слід, суперечностей, що їх чимало зустрічається в цій перлині між старозавітними кни-гами. Одиноку, наскільки це можливе, вдоволяючу розвязку дає пояснення більшості католицьких екзегетів; воно заключається в тому, що творець Пісні над піснями змалював не тільки образ чистої природної любові, що в силі зіднати двоє людей, муж-чийну й жінку, любові, що сильна як смерть, але й любові Бога до найкращих своїх створінь, людей, особливо до тих, що „зво-дять свої очі до того, що в небі пробуває“ (пор. Пс. 122, 2), в першу чергу до тієї, що силою Святого Духа стала Матірю Бога Слова, Спасителя душ наших, і навпаки, любові кожної людини до Бога.

*

За основу цього перекладу послужив грецький текст Сімде-сяткох перекладчиків, виданий А. Ральфсом. Однак з практичних оглядів стихи зазначено числами, як їх має текст церковно-сло-вянський. Слідом за гадкою деяких біблістів поділено Пісню над піснями на шість уривків, чи, як у драмі — дії. Та драматичної акції, — а її суть у причиновім пов'язанні вчинків дієвих осіб, що намагаються осiąгнути якусь мету, — в ній немає. Це тільки, і то в кожному уривкові, ряд образів чи непов'язаних із собою сцен — вони й по кілька разів повторяються — що в них милий і мила виспівують свою любов і тугу, свою пишну вроду, ра-дість і злуку, смуток та й розлуку. Та в тексті, немов у драма-тичнім творі, зазначено дієві особи — Суламіту й Соломона, Єрусалимські дочки, Весільних гостей і Бояр-дружинників — та й додано в дужках кілька коротеньких доповнень, що помагають пов'язати текст.

ПІСНЯ НАД ПІСНЯМИ

про Соломона

I.

— *Суламіта* —

(у тузи за милим)

1. 1. Нехай він цілус мене
цілунком уст своїх!
Міліше бо є від вина
милування твоє.
2. I запах мира¹ твого

¹ Миро — це олієць, що його могли виробляти лише священики, і то тільки до священного вжитку, з мирри, цинамону, кальмусу, кассії із оли-вок. Див. 2. кн. Мойс. 30, 23–33.

понад всі паоощі;
Й ім'я твоє наче миро розлите.
Тому то дівиці тебе полюбили.

3. Пригорни мене! Слідом за тобою
побігнем серед паоощів твоого мира.
Цар заведе мене в свої палати —
радітимем і втішатися тобою будемо ми,
любов твою над вино вихваляти.
Сердечне бо тебе покохали.

*

4. Я смуглява собі, але гарна,
дочки єрусалимські,
як намети кидарські¹,
мов килими у Соломона².
5. Не дивіться на мене, що смуглява я,
бо то сонце мене обсмалило;
сини ненъки моєї, та на мене гнівні,
заставили мене стерегти виноградника;
виноградника ж власного
не стерегла я.

*

6. Скажи мені, любий мої душі,
де ти пасеш,
де опівдні відпочиваєш?
Та щоб не блукати мені
коло стад твоїх друзів.

— Соломон —

7. Коли бо не знаєш ти,
найгарніша поміж жінками,
то йди слідом та за вівцями
й паси кізлята свої
блізько шатрів пастущих.
8. Прирівняю тебе, мила моя,
до моєї лошиці³,
що при фараоновій колесниці.

¹ Кидар — це ім'я арабського кочівничого племени; воно жило в на-
метах із сукна, що його виробляли з козячої, темнобурої шерсти.

² У єврейськім тексті: Сальма. — Це також ім'я кочівничого племени
в північній Арабії.

³ Єгипетські коні славились свою красою. До того коні при фараонових
колесницах були вельми гарно прибрани. Араби ще й тепер у весільних
піснях порівнюють молоду до гарної лошиці.

9. Личко твоє гарне наче та горлиця,
твоя шия в намісті.
10. Сережки золоті зробим тобі
зо срібними із цятками.

— Суламіта —

11. Доки цар та за своїм столом,
то мій нард¹ свої пахощі ронить.
12. Мілий мій, немов кітиця мирри² у мене,
мені на груди скилився.
13. Кипрівим³ гроном мій мілий мені
у виноградниках, у енгадських⁴.

— Соломон —

14. О, гарна ти, мила моя,
О, яка ти прекрасна!
Очі в тебе як у голубки.

— Суламіта —

15. Та ї ти, любий мій, красен,
ба й уродливий.
Наша постέля в тіні,
16. стеля дому нашого з кедру⁵,
стіни ж у нас із кипарису⁶.

*

2. 1. Я квітка польова,
лілея при долині.

— Соломон —

2. Що лілея поміж тернами,
те пò друга моя між дівчатами.

¹ Нард — це дерево, що з нього витискають дуже пахучий олієць.

² Мирра — це невеличке деревце, що виділяє вельми запашну живицю й має дуже пахучі квіти. Китиці мирри, задля її милого запаху, носили жінки на грудях.

³ Кипр — це дерево, що його пахучі, біляві квіти звисають як виноградні гrona.

⁴ Енгад — це оаза на західнім березі Йордану там, де він вливається до Мертвого моря.

⁵ Кедр — ялицевате, вельми тривке й пахуче дерево, червонавої краски. Росте на Лівані — у нас у Східніх Карпатах, найбільше ще на горі Яйце в Горганах, де є кедровий заповідник. Кедровими дошками покривали у жідів стіни та й стелі палат.

⁶ Кипарис — вічно зелене дерево, тривкістю й запахом похоже на кедр. Жиди уживали його до прикрас величавих будівель. — Великі гилляки кедрів творять немов стелю, малі ж кипариси немов стіни хати.

— Суламіта —

3. Як та яблуня між деревами в лісі,
так мій мілій поміж юнаками.
В холодку під нею люблю я сидіти,
та й солодкий в устах моїх її овоч.
- *
4. Заведіть мене в винницю¹,
розгорніть надо мною любов.
5. Покріпіть мене пахощами,
розсвіжіть мене яблуками,
бо я від любій знемагаю.
6. Ліва рука його під головою в мене,
а правиця його мене пригортася.

— Соломон —

(як Суламіта від щастя в коханні
в його обіймах заснула
й немов про увесь світ забула)

7. Заклинаю вас, дочки єрусалимські,
тим, що росте і красується в полі,
не будіть, не розбуджуйте зо сну милої,
аж поки вона скоче.

II.

— Суламіта —

8. Голос від моого милого.
Ось він іде, по горах скаче,
перескакує пригорбки.
9. Мілій мій до сугака подобен,
чи до оленя молодого,
що на ветильських горах².
Глянь, він стойть за стіною у нас,
у віконце глядить,
зазирає крізь грата.
10. Відозвався коханий мій
і говорить до мене:

¹ У винниці куряте вино, що є символом п'янливої любові.

² Ветильські гори віддалені на чотири години ходу на північ від Єрусалиму. Там праотець Яків бачив у сні драбину, що стояла на землі, верх же її досягав неба, а Божі ангели сходили по ній. Див. 1. кн. Мойс. 28, 12—13.

— Соломон —

Встань, моя любко,
вийди прекрасна моя,
моя ти голубко!

11.   Бо ось проминула зима,
ущух дощ, перестав вже.
12.   Квітками земля розцвітає,
настиг час зрізувати виноград,
по лугах наших голос горлиці чути.
13.   Смоківніця¹ вбралася в квіття своє
й виноград цвіте, запахом дише.
Встань, кохана моя,
вийди, крале моя,
моя ти голубко, прийди!
14.   Ти голубко моя та у скельній розколині,
мов у мурі захована!
Покажи мені личко своє,
дай почути мені твоїого голосу,
бо солодкий твій голосок
і привабливе личко твоє.

— Суламіта —

(Йде за покликом милого й просить подруг
помогти їй у праці в винограднику)

15.   Ловіть нам лисиць, молодих лисенят,
що нищать сади-виногради,
бо наш виноградник у цвіту.
16.   Мій милюй належить мені, а я йому.
Він серед лілій пробуває,
17.   поки ще діше день
і простягаються тіні.

(ввечері, як милюй її покидає)

Вернися, милюй мій,
уподібнися сугакові,
чи молод оленеві
на розпадених горах!

*

---

¹ Смоківниця — це розлохисте листове дерево, що росте по всій Палестині. Її солодкі овочі, смокви-фіги, дуже поживні.

3. 1. На постелі моїй у ночі
я шукала тогó,
кого милює моя душа.
Шукала його, та його не найшла я;
його я кликала, та він не почув мене.
2. То ж устану й метнуся по городі,
по вулицях і майданах шукати,
кого милює моя душа.
Я шукала його, та його не найшла я.
3. Стрінули мене стóрожі,
що по місті ходили:
Чи не бачили ви,
кого милює серце мое?
4. Та що лиш розминулась я з ними,
як найшла я тогó, що його
полюбило серце мое.
Я вхопілась його та й вже не пустила його,
аж привелá його в дім неньки моєї,
до світлиці тієї, що почалá мене.

— Соломон —

5. Заклинаю вас, дочки єрусалимські,
тим, що росте і красується в полі,
не тривожте й зо сну не будіть милої,
аж поки сама схоче.

III.

— Весільні гости —

(піснями зустрічають Суламіту
й супровождають її до Соломона)

6. Хто це, що із пустині йде
у серпánку із диму,
що із мирри й ладану¹,
з усіх крамарських паxoщів?
7. Глянь, це носілка Соломонова;
шість десятків героїв круг неї
з-поміж хоробрих в Ізраїлі.

¹ Ладан, кадило — це розтерта на порох живиця з чатинних дерев. Див. 2. кн. Мойс. 30, 34—38. Палили його під час приношення жертв у святині.

8. Всі з мечами й ізучені до бою.
У кожного при боці меч його
для безпеки по ночах.
9. Переносний престіл
постройв собі цар Соломон
із дерева, що на Ливані¹.
10. Стovпці його зроблено срібні,
а поруччя його з золота;
покривало його багряне,
середина ж його прибрана самоцвітами
та й любовю дочок єрусалимських.
11. Вийдіть, дочки сіонські², й спогляньте
на царя Соломона в вінку,
що ним увінчала його мати його
в день подружжя його
і в день радості його серця.

— Соломон —

4. 1. О, яка гарна ти, мила моя,
о, яка ти прекрасна!
Твої очі, як голуби,
споглядають з-поза серпánку.
Та й волосся твоє немов та череда кіз,
що ісходять з гори, з Галааду³.
2. Зуби в тебе — неначе отара овець,
що острижені, виходять з купелі,
а у кожної пари близнят
і неплідної поміж ними немає.
3. Губки в тебе — немов пурпuroвая⁴ стрічка,
й уста в тебе принадні.
Лиця твої — як половинки
гранатного яблука —
виглядають з-поза серпánку.

¹ Ливан — Біла гора — це західне пасмо високих гір на північ від Палестини. Рівнобіжне східне пасмо зветься Антиливан. Верхівя ливанських гір вкриті снігом, що внизу тане йтворить чимало джерел — між ними й Йордану — та й струмків. іхні береги вкриті буйною рістнею, а по долинах до співає й виноград. В Ливанських горах, вкритих гордими кедрами й сумними кипарисами, стрункими тополями й кріслатими дубами, виводиться багато всякої звірини, як олені, сугаки, вовки, леви, рисі й медведі.

² Єрусалимські дівчата. На Сіонській горі в Єрусалимі була збудована царська палаця.

³ Галаад — це гори, вельми багаті на полонини, що здіймаються на схід від Йордану.

⁴ Пурпura, кармазин — фіолетово-червона краска, в старовині ознака царської влади.

4. Твоя шия — як Давидова башта¹,
збудована для оборони;
тисяч щитів висить на ній
і вся зброя хоробрих.
5. Обі перси твої —
немов пара близнят молодих у серни,
що серед лілейного квіття пасуться.
6. Поки ще дишє день
і простягаються тіні,
вийду я на гору, вкриту миррою,
й на узгіря, що у кадилі.
7. Вся ти гарна, дружино моя,
й сказу в тобі немає.
- (просить кохану дружину
до себе на весільну гостину)
8. Ходи ж підруго, та із Ливану,
зайди ко із Ливану,
спішись хутко з верхівя Аману,
із верхівя Санира й Ермону²,
від леговищ левів, із гір,
де рисі пробувають.
9. Зраница ти серце мое,
сестро моя, дружино!
ти взяла мое серце одним поглядом,
одиноким намістом на своїй шій.
10. Що за любе кохання твоє,
сестро моя, дружино!
Чого ласки твої над вино
й запах вбрання твого
за всі пахощі?
11. В тебе з уст капле медом, дружино!
Мед та ще й молоко
в тебе під язиком;
а пахощі твоїх одеж
наче запах Ливану.
12. Обгороджений сад сестра моя, дружина,
загороджений сад, під печаттю криниця.

¹ Давид — другий з черги юдейський цар, батько Соломона, творець більшої частини Псалтирі. По містах він будував для війська башти, ц. є округлі або гранчасті камяні вежі; в них переховували військову зброю, як списи, луки і стріли та щити.

² Аман, Санир і Ермон, верхівя в Антиливанських горах.

13. Твої парості — це яблуневий сад
із гранатними яблунями¹,
а на них пишних овочів повно,
й кипри разом із нардами.
14. Нард і шафран², запашна тростина³ й цинамон⁴
зо всім деревом, що на Ливані;
мирра й алоя⁵ з усіма
щонайкращими пахощами.
15. Джерело в саду, це колодязь живої води,
що плине із Ливану.

*

16. Здіймись, північний вітре,
й прилинь; полуночний вітерцю,
та й повій у мойому саду,
хай мої пахощі ллються.

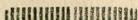
— Суламіта —

5. 1. Хай прибуде мій мілій в свій сад
і нехай поживає
своїх найкращих овочів.

— Соломон —

2. Ось прийшов я в мій сад,
моя сестро, дружино,
набрав овочів мирри моєї
з пахощами моїми;
пожив хліба моого з медом моїм,
напивсь мого вина з молоком моїм.
Іжте, друзі, та й пийте,
Напийтесь, браття, доволі.

(Докінчення буде)

¹ Гранатна яблуня — це кущ із родини міртоватих, що цвіте ясно-червоним квітом. Його невеликий, темно-червоний овоч, подібний до яблука, був у жидів символом любові.

² Шафран — запашна рослина з лілеєватим квітом. З насіння шафрану виробляють чудовий олієць.

³ Запашна тростина — кальмус, видає мілій запах.

⁴ Дерево, високе кілька метрів, споріднене із лавром-бібковцем. Родить пахучі овочі; з його кори добувають запашну живицю.

⁵ Алоя — це рослина з роду лілеєватих. З її пахучого листя витискають сік, що служить до виробу дорогих пахощів.